

ÇALIŞAN VE ÇALIŞMAYAN FERTİL ÇAĞINDAKİ KADINLARDA İSTEMSİZ GEBELİK SIKLIĞI VE GEBE KALMAK İSTEMEME NEDENLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Dilek KARAMAN, Gülelgül KÖKEN, Emine ÇOŞAR, Figen Kır ŞAHİN, Dağistan Tolga ARIÖZ, Mehmet YILMAZER

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, Afyonkarahisar

ÖZET

Amaç: İstemsiz gebelikler ve oluşum nedenleri sosyal ve ekonomik boyutları açısından irdelenmesi gereken önemli bir konudur. İstenmeyen gebeliklerin en önemli sebebi kontrasepsiyon yönteminin yanlış veya eksik kullanılmasıdır. İstenmeyen gebelikler çoğunlukla küretaj ile sonuçlanmaktadır. Kadınlar küretajı istenmeyen gebeliği sonlandırmak ve çocuk sayılarını sınırlandırmak için bir doğum kontrol yöntemi olarak görmektedir. Çalışmamız çalışan ve çalışmayan fertl çağındaki kadınların istemsiz gebelik sıklığını ve gebe kalmak istememe nedenlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Materyal and Metod: Araştırmamızda, Haziran/2006 ve Ağustos/2006 tarihleri arasında Afyon Kocatepe Üniversitesi Ahmet Necdet Sezer Uygulama ve Araştırma Hastanesi Doğum Kliniğine başvuran fertl çağındaki 507 kadına, istemsiz gebelik sıklığı ve gebe kalmak istememe nedenleri ile ilgili 40 sorudan oluşan anket formu uygulanmıştır. Veriler SPSS for Windows programında toplanmıştır. İstatistiksel anlamlılık için $P < 0.05$ kullanılmıştır.

Bulgular: Kadınların % 44'ünün en az bir kez istemsiz gebelik geçirdiği saptanmıştır. Kadınların %84.1'i aile planlaması (AP) yöntemi kullanırken, %15.9'u herhangi bir yöntem kullanmamaktadır. Çalışmayan kadınlarda istemsiz gebelik oranı %53.2, çalışan kadınlarda %34.7'dir. En fazla istemsiz gebelik durumu %66.7 ile okur-yazar olmayan grupta görülmektedir. Üniversite mezunu kadınlarda ise istemsiz gebelik sıklığı %28.9'dur. Kadınların istemsiz gebelik sonuçları değerlendirildiğinde 1. istemsiz gebeliklerin %44'ü canlı doğumla sonuçlanırken, 2. ve 3. istemsiz gebeliklerin daha çok küretajla sonuçlandığı saptanmıştır.

Sonuç: Fertl çağındaki kadınlara AP yöntemleri konusunda tam bir eğitim verilerek, korunma yöntemlerine ilişkin bilgi eksikliğinin giderilmesi gerektiği ve konuyla ilgili bütün sağlık kurumlarında daha etkin danışmanlık hizmeti verilmesi gerektiği düşünülmüştür.

Türk Jinekoloji ve Obstetrik Derneği DERGİSİ, 2007; Cilt: 4 Sayı: 3 Sayfa: 190- 4

Anahtar kelimeler: istenmeyen gebelik, kontrasepsiyon, küretaj

SUMMARY

The Frequency of Unintended Pregnancies at Working and Unworking Women: Why Don't They Want to Become Pregnant?

Objective: Unintended pregnancies and reasons of occurrence should be analysed for socially and economically. The most important reason of unintended pregnancies is defects or failure at using contraception methods. Unintended pregnancies usually ended by dilatation and curratage for termination of pregnancies. The women use this method for limiting the child count and as one of the contraception methods. Our study's aims to investigate the frequency of unintended pregnancies at working and unworking women and the reasons of them.

Materials-Methods: 507 healthy women who applied to Afyon Kocatepe University Ahmet Necdet Sezer Research and Training Hospital, Clinic of Obstetrics between July-August/2006 at reproductive age were enrolled. Frequency of their unintended pregnancies and the reason of them were asked. A questionnaire form which include 40 questions were used to collect data. The following outcomes were recorded using SPSS for Windows 11,0 programme. $P < 0.05$ was considered significant.

Yazışma adresi: Yard. Doç. Dr. Gülelgül Köken. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, Ali Çetinkaya kampüsü, Afyon İzmir karayolu 8 km. 03200 Afyonkarahisar
Tel.: (0505) 266 45 20

Alındığı tarih: 09.05.2007, revizyon sonrası alınma: 9.05.2007, kabul tarihi: 19.06.2007

Results: This study shows that 44% women were had unintended pregnancy at least once. In our study group 84% women used one of the contraception methods and 15.9% women didn't use any methods. Unintended pregnancy frequency of unworking women 53.2 % and working women is 34.7%. The rates of unintended pregnancies in women who had no education were 66.7% and 28.9% in educated women. First unintended pregnancy often ended with 44% alive birth, second and third pregnancies usually ended with curettage. **Conclusion:** Contraception methods must be used effectively and correctly to prevent the unintended pregnancies. To make the all pregnancies intended more information about contraception methods and their usage must be given.

Journal of Turkish Obstetric and Gynecology Society, 2007; Vol: 4 Issue: 3 Pages: 190-4

Key words: contraception, curettage, unintended pregnancy

GİRİŞ

Dünyada her yıl 200 milyona yakın gebelik görülmektedir. Bunlardan tahminen 1/3'ü istenmeyen gebelik grubundadır⁽¹⁾. İstenmeyen gebelikler çoğunlukla istemli düşükle sonlanmaktadır. Düşükler yüksek sağlık risklerinin bulunması, ekonomik maliyetleri ve önlenebilirliği nedeniyle önemli bir sağlık sorunu olarak ortaya çıkmaktadır. Düşükler ve düşüğe bağlı sorunların çözümlenmesinde öncelikle; düşüklerin boyutu, düşük yapanların özellikleri, düşük yapma nedenleri, düşüklerin kimlere yaptırıldığı ve düşüklerle aile planlaması hizmetleri arasındaki etkileşimin tanımlanması gerekmektedir⁽²⁾. Türkiye'de yılda 2 milyon dolayında gebelik olduğu ve bunların yaklaşık 284 bin kadınının istemli düşük ile sonuçlandırıldığı tespit edilmiştir⁽³⁾. Kadınlar küretajı, planlanmamış gebeliklerini sonlandırmak ve çocuk sayılarını sınırlandırmak için bir doğum kontrol yöntemi olarak görmektedirler. Aile planlamasının (AP) öncelikli hedeflerinden birisi istenmeyen gebeliklerin önlenmesidir. 120 ve 150 milyon arasında çocuk sahibi olmak istemeyen ve olası hamileliklerini ertelemek isteyen evli bayan, buna rağmen hiçbir korunma kullanmamaktadır⁽⁴⁾. İstemsiz gebelikler ve oluşum nedenleri gerek kadın sağlığı açısından gerekse sosyal ve ekonomik boyutları açısından irdelenmesi gereken önemli bir konudur. 2005-2015 yıllarında Ulusal Üreme Sağlığı'yla ilgili planlanan hedefler arasında istenmeyen gebelikleri azaltmak, mortalite ve morbiditeyle ilişkili düşüklere azaltmak yer almaktadır⁽⁵⁾. Çalışmamızda çalışan ve çalışmayan kadınların gebeliği istememe nedenleri, istenmeyen gebelik sıklığı ve bu doğrultuda istemsiz gebelik sonucu küretaja başvurma oranı incelenmiştir. İstemsiz gebeliğe neden olan faktörleri ortaya koymak, istemsiz gebelik ve kürtaj olma sıklığını belirleyerek, bu oranların daha aza indirgenmesiyle ilgili önlemlerin alınmasını sağlamak ve çalışan kadının gebelik sürecini olumlu geçirmesini sağlamak bu çalışmanın temel hedefleri olmuştur.

MATERYAL VE METOD

Tanımlayıcı tipteki bu araştırma, Haziran 2006 ve Ağustos 2006 tarihleri arasında Afyon Kocatepe Üniversitesi Ahmet Necdet Sezer Araştırma ve Uygulama Hastanesi Kadın hastalıkları ve Doğum Polikliniği'ne gelen kadınlara uygulandı. Belirtilen tarihler arasında polikliniğe 2535 kadın başvurdu ve bunların 507'sine ulaşıldı. Fertil çağındaki evli veya bekar, çalışan ve çalışmayan kadınlar sözel onam alındıktan sonra araştırma kapsamına alındı. Bu araştırma 252 çalışmayan (ev hanımı) ve 255 çalışan olmak üzere toplam 507 kadın üzerinde yapıldı.

Araştırmanın verileri sözel olarak onam alınan hastalara uygulanan anket formu aracılığıyla toplandı. Bu kapsamda çalışan ve çalışmayan kadınlarla ilgili genel tanıtıcı bilgiler ve kadınların gebe kalmak istememe nedenleri, sosyodemografik özellikleri, genel sağlık bilgileri, çalışan kadınların çalıştıkları iş kolları, geçmiş gebelik öyküleri ve istemsiz gebelik sıklığı gibi konularda belirleyici 40 sorudan oluşan bir anket formu uygulandı.

Araştırmanın yapılabilmesi için Afyon Kocatepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu'ndan onay alındı. Veriler SPSS for Windows 11.0 (Statistical Package for Social Sciences for Windows) paket programına kodlanarak girildi. Verilerin analizinde Pearson X² testi ve student t-testi uygulandı. İstatistiksel anlamlılık ise p<0.05 ile tanımlandı.

BULGULAR

Araştırmaya katılan kadınların yaş ortalamaları çalışan kadınlarda 31.50±7.23 iken, çalışmayan kadınlarda 33.94±9.37'dir. Katılımcıların % 81.7'si evlidir (n=414). Kadınların % 44.4'u ev hanımı, % 55.6'sı ise çalışmaktadır. Çalışmayan kadınların % 63.9'u

ilköğretim mezunu, çalışan kadınların ise % 60.8'i üniversite mezunudur. Katılımcıların % 84.1'i AP yöntemi kullanırken (n=348), % 15.9'u herhangi bir yöntem kullanmamaktadır (n=66). Çalışan kadınların % 91.8'i, çalışmayan kadınların % 77.1'i AP yöntemi kullanmaktadır. AP yöntemlerinden ilk sırada % 33 oranında kondom kullanımı, % 27.3 spiral kullanımı ve % 24.7 geri çekme yöntemini yer almaktadır. İlk gebelik yaşı ve gebelik sayıları incelendiğinde, çalışmayan kadınlarda ilk gebelik yaşı 19.70±3.20 olup, çalışan kadınlarda 23.96±3.61 olarak saptanmıştır. Gebelik sayıları ise çalışan kadınlarda (2.33±1.25), çalışmayan kadınlarda (3.49±1.55) göre daha azdır. Gebelik geçiren 399 kadının canlı doğumlarına bakıldığında, % 41.4 ile 2 canlı doğuma sahipken, kadınların % 88.7'si hiç ölü doğum yapmamış, % 79.4'ü hiç kendiliğinden düşük yaşamamış ve % 69.7'si hiç küretaj olmamıştır. Tablo I'de çalışan ve çalışmayan kadınlarda canlı doğum, ölü doğum, kendiliğinden düşük ve küretaj sayıları görülmektedir.

Kadınların gebe kalmak istememe nedenleri incelendiğinde ileri yaş çalışmayan kadınların % 43.7'sinde çalışanların % 25.1'inde gebelik istememe nedenidir. Çalışmayanların % 58.3'si ve çalışan kadınların % 30.2'si ekonomik

şartları gebe kalmak istememe nedeni olarak belirtmiştir. Çalışmayan kadınların % 28.6'sı gebelik istememe nedeni olarak çok sık gebelik geçirmelerini gösterirken, çalışan grupta bu oran % 3.8'dür. Çalışan kadınların % 56.5'i meslek ve çalışma koşullarını gebe kalmak istememe nedeni olarak belirtmiştir. Çalışan kadınların % 14.5'i gebelik istememe nedeni olarak yeterli çocuğa sahip olma cevabını verirken, çalışmayan kadınlarda bu oran % 25.8'dir.

Katılımcıların % 44.4'ü en az bir kez istemsiz gebelik yaşamıştır. Çalışmayan kadınlarda istemsiz gebelik oranı % 53.2, çalışanlarda % 34.7'dir. İlkokul mezunlarında %66.7, üniversite mezunlarında ise %28.9 oranında istemeyen gebelik görülmüştür. Kadınlarda yaşla birlikte istemsiz gebelik oranı artarken, eğitim düzeyi arttıkça istemsiz gebelik oranı azalmaktadır. Kadınların istemsiz gebelik sonuçları değerlendirildiğinde 1. istemsiz gebeliklerin % 44'ü canlı doğumla sonuçlanırken, 2. istemsiz gebeliklerin % 67.9'u ve 3. istemsiz gebeliklerin % 66.7'si küretaj ile sonuçlanmaktadır. Çalışmayan kadınların % 57.7'si küretaj nedeni olarak ekonomik şartları belirtirken, çalışan kadınlarda bu oran % 34.1'dir. Çalışan kadınların % 58.5'i meslek ve çalışma koşulları yüzünden, çalışmayan kadınların

Tablo I: Çalışan ve Çalışmayan Kadınlarda Canlı Doğum, Ölü Doğum, Kendiliğinden Düşük ve Küretaj Sayılarına Göre Dağılımı

		Mesleki Durum					
		Çalışmıyor		Çalışıyor		Toplam	
		n	%	n	%	n	%
Canlı Doğum Sayısı	n						
Hiç	7	3.3	4	2.2	11	2.8	
1	26	12.2	81	43.5	107	26.8	
2	82	38.5	83	44.6	165	41.4	
3	64	30.0	18	9.7	82	20.6	
4	21	9.9	-	-	21	5.3	
5 ve üstü	13	6.1	-	-	13	3.3	
Toplam	213	100.0	186	100.0	399	100.0	
Ölü Doğum Sayısı	n						
Hiç	180	84.5	174	93.5	354	88.7	
1	22	10.3	10	5.4	32	8.0	
2	7	3.3	2	1.1	9	2.3	
3 ve daha fazla	4	1.9	-	-	4	1.0	
Toplam	213	100.0	186	100.0	399	100.0	
Kendiliğinden Düşük Sayısı	n						
Hiç	165	77.5	152	81.7	317	79.4	
1	34	16.0	22	11.8	56	14.0	
2	7	3.3	10	5.4	17	4.3	
3 ve daha fazla	7	3.3	2	1.1	9	2.3	
Toplam	213	100.0	186	100.0	399	100.0	
Küretaj Sayısı	n						
Hiç	139	65.3	139	74.7	278	69.7	
1	45	21.1	35	18.8	80	20.1	
2	16	7.5	7	3.8	23	5.8	
3 ve daha fazla	13	6.1	5	2.7	18	4.5	
Toplam	213	100.0	186	100.0	399	100.0	

ise % 43.7'si çok sık gebelik geçirdikleri için istemsiz gebeliklerinde küretaj olduklarını belirtmişlerdir. Tablo II'de kadınların istemsiz gebelikte küretaja bakış açıları ve küretajla ilgili bilgi düzeylerinin çalışma koşullarına göre dağılımı görülmektedir.

Çalışan kadınların % 49.8'i mesleklerinin gebe kalmaya engel olduğunu, % 54.9'u ise, mesleklerinin gebeliği olumsuz etkilediğini düşünmektedir.

TARTIŞMA

Çalışmamızda, araştırmaya katılan toplam 414 evli kadından % 44.4'ü en az 1 kez istemsiz gebelik geçirmiştir. Çalışmayan kadınlardaki istemsiz gebelik oranı % 53.2, çalışan kadınlardaki istemsiz gebelik oranı ise % 34.7'dir. İstenmeyen gebelikler, üreme sağlığını tehdit eden önemli bir sorundur. İstenmeyen gebelikler çoğunlukla isteyerek düşükle sonlanmakta olup, annenin mortalite ve morbiditesini arttırmaktadır (3). Dünyada 40-60 milyon; diğer bir deyişle, her yıl bin doğuma karşı, 300-500 bin yasal ve yasal olmayan düşük yapıldığı tahmin edilmektedir(6,7). Genellikle doğum kontrol yöntemlerini yanlış kullanan veya daha az güvenilir yöntem uygulayan kadınlar istenmeyen gebeliklerle karşı karşıya kalmaktadırlar(7).

Araştırmamızda 38-43 yaş grubunda olan evli kadınların % 57.5'inin istemsiz gebelik yaşadığı, ancak 20-25 yaş grubunda olan evli kadınların sadece % 25.5'inin istemsiz

gebelik yaşadığı saptanmıştır. Goto ve arkadaşlarının çalışmasında da, 35-49 yaş arasındaki kadınların neredeyse yarısının istenmeyen gebeliklerle karşı karşıya kaldıkları belirlenmiştir(8). Kadınların yaşı ilerledikçe istenmeyen gebeliklerle karşılaşma oranı artmaktadır.

Çalışmayan kadınlar ilk istemsiz gebeliklerinde %34.5, çalışan kadınlar ise % 45.6 oranında küretaj olmuşlardır. Bu oran 2. ve 3. istemsiz gebelikte sırasıyla %63, %81 ve %61.3, %100 olarak bulunmuştur. Bu bize eğitim düzeyi düşük olan grubun istenmeyen gebeliklerle karşı karşıya kaldığında küretaj yerine doğumu, yüksek olan grubun ise daha çok küretajı tercih ettiğini düşündürmektedir. TNSA ile uyumlu olarak Erol ve arkadaşlarının yaptıkları çalışmada da, eğitim düzeyi arttıkça küretaj oranı artmaktadır(9). Ioannidi'nin araştırmasında ise, 2001 yılında fertil çağındaki her dört kadından biri en az bir kez istenmeyen gebeliklerle karşı karşıya kalmış ve bu durum küretajla sonuçlanmıştır(10). Kadınlar küretajı istenmeyen gebelikleri sonlandırmak için bir doğum kontrol yöntemi olarak görmektedir.

İstenmeyen gebelikler birçok nedenden oluşmasına rağmen, en yaygın sebep AP yönteminin kullanılmaması ya da etkisiz kalmasıdır(4). Araştırmamızda çalışmayan kadınların %35.3'ü o dönemde korunmadıkları için, %31.9'u korunmayı bilmeleri için istemeden gebe kaldıkları saptanmıştır. Çalışan kadınların % 54.4'ü yöntem kullanım hatasından dolayı, % 23.5'i ise o dönemde korunmadıkları için istemeden gebe kaldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo II: İstemsiz Gebelikte Küretaja Bakış Açısının ve Küretajla İlgili Bilgi Düzeyinin Çalışma Durumuna Göre Dağılımı

İstenmeden gebe kaldıysa küretaj olunmalı mı?	Mesleki Durum					
	Çalışmıyor		Çalışıyor		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Evet	63	25.0	74	29.0	137	27.0
Hayır	149	59.1	114	44.7	263	51.9
Kararsız	40	15.9	67	26.3	107	21.1
Toplam	252	100.0	255	100.0	507	100.0
Küretaj yasal mıdır?	n	%	n	%	n	%
Evet	112	44.4	198	77.6	310	61.1
Hayır	41	16.3	25	9.8	66	13.0
Bilmiyorum	99	39.3	32	12.5	131	25.8
Toplam	252	100.0	255	100.0	507	100.0
Küretaj günah mıdır?	n	%	n	%	n	%
Evet	224	88.9	178	69.8	402	79.3
Hayır	12	4.8	37	14.5	49	9.7
Yorum yok	16	6.3	40	15.7	56	11.0
Toplam	252	100.0	255	100.0	507	100.0

Geelhoed'un çalışmasında, istenmeyen gebeliklerin anne ve babanın sosyo-ekonomik problemleri nedeniyle küretaj ile sonlandırıldığı belirtilmiştir⁽¹¹⁾. Türkiye genelinde ise birinci sırayı başka çocuk istememe almaktadır⁽¹²⁾. Genellikle kadınlarda çocuk sahibi olmak istememenin sebepleri, bayanların eğitimiyle, mesleğiyle ya da kendisine bağımlı olan birine bakabilme yeteneğiyle doğrudan ilgilidir⁽¹³⁾. Çalışmamızda, eğitim düzeyleri ve meslekleri farklı olan iki grup ele alınmış ve bu doğrultuda küretaj nedenlerinin de farklı olduğu anlaşılmıştır. Eğitim düzeyi düşük olan ve çalışmayan (ev hanımı) grupta en önemli küretaj nedeni ekonomik şartlar iken, çalışan ve eğitim düzeyi yüksek olan diğer grupta en önemli küretaj nedeninin meslek ve çalışma koşulları olduğu saptanmıştır. Çalışan kadınların tamamı ve çalışmayan kadınların % 98.6'sı, ebeveyn rolüne hazır olmama faktörünü küretaj nedeni olarak görmemektedir. Ancak ABD'de Finer ve arkadaşlarının 500 kadın üzerinde yaptıkları çalışmada, bizim çalışmamızdan farklı olarak küretaj için gösterilen en önemli sebep, başta ebeveyn olmak için hazır olmamaktır⁽¹³⁾.

Araştırmamızda kadınlara istemsiz gebelikleri sonucu doğum yaptıklarında bu durumun çocuğu olumsuz etkileyip etkilemeyeceği sorulmuştur. Çalışan kadınların % 62'si ve çalışmayan kadınların % 56.7'si doğumdan sonra çocuğu kabulleneceklerini ve istemsiz gebelik oluşunun çocuğu kesinlikle etkilemeyeceğini belirtmişlerdir. Bizim çalışmamızdan farklı olarak Goto ve arkadaşları yaptıkları araştırmada gebe kalmak istememe nedenlerini, ebeveynliğin doğumdan sonraki zorluklarıyla bağdaştırmaktadır. İstemsiz gebeliğin ebeveynlikte negatif tutumlar görülmesi riskiyle alakalı olduğu belirtilmiştir⁽⁸⁾.

Çalışmamıza katılan kadınların %84.1'i AP yöntemi kullanırken, %15.9'u herhangi bir yöntem kullanmamaktadır. Çalışan kadınlarda AP yöntemi kullanımı %91.8, çalışmayan kadınlarda %77.1'dir. 2003-TNSA araştırmasına göre Türkiye'de, evli kadınların %42.5'i etkili, %28.5'i geleneksel bir yöntem olmak üzere %71'i herhangi bir AP yöntemi kullanmaktadır⁽¹⁴⁾. Eğitim düzeyi yüksek kadınlarda daha fazla oranda AP yöntemi kullanıldığı bulunmuştur.

Korunma yöntemleri ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmama, uygun korunma yöntemlerini kullanmama, ekonomik problemler ve eğitim seviyesinde düşüklük nedeniyle istenmeyen gebelik oranları artmıştır. Bu nedenle fertil

çağdaki kadınlara AP yöntemleri konusunda tam bir eğitim verilerek korunma yöntemlerine ilişkin bilgi eksikliğinin giderilmesi gerektiği ve konuyla ilgili tüm sağlık kurumlarında daha etkin danışmanlık hizmeti verilmesi gerektiği düşünülmüştür. İstemsiz gebeliklerin önlenmesinde küretaj kesinlikle bir çözüm yöntemi olarak görülmemelidir.

KAYNAKLAR

1. World Health Organization, (1997). Abortion: A Tabulation of Available Data on the Frequency and Mortality of Unsafe Abortion, 3rd edition, Geneva.
2. Yiğiter Y, Dönmez L. Antalya Kütükçü 6 No'lu Sağlık Ocağı Bölgesi'nde 15-49 yaş evli kadınlarda isteyerek düşük sıklığı ve etkileyen faktörle. Sağlık ve Toplum dergisi. 2002; 12: 62-6.
3. Öztürk H, Okçay H. İstenmeyen gebelikler ve istemli düşükler. Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi. 2003; 6: 58- 64.
4. N. Sadik. The State of World Population 1997. UNFPA, New York.
5. Comendant R. A project to improve the quality of abortion service in Moldova. Reprod Health Matters. 2005; 13: 93-100.
6. Hatcher R.A., Kowal D, Guest F, Trussell J., Stewart F., Bowen S., Cates W. Kontraseptif Yöntemler:Uluslararası Basım, Çeviri Edit. Dervişoğlu A., Senlet P, 1990; 36- 47.
7. Gökmen O, Özcan S. Dünya'da ve Türkiye'de Üreme Sağlığı. Yeni Türkiye. 2001; 486- 6.
8. Goto A, Yasumura S, Yabe J, Anazawa Y, Hashimoto Y. Association of Pregnancy Intention with Parenting Difficulty in Fukushima, Japan. J Epidemiol. 2005; 15: 244- 6.
9. Erol N, ERGİN I, Döner B, Onmuş RD, Şakru N, Kırca Ü., İzmir Konak Doğumevi'ne İstemli Düşük İçin Başvuran Kadınların Doğurganlık Öyküleri ve Aile Planlaması Davranışları, Ege Tıp Dergisi 2003; 42: 155- 60.
10. Ioannidi-Kapolou E. Use of Contraception and Abortion in Greece: A Review. Reprod Health Matters. 2004;12 (24 Suppl): 174- 83.
11. Geelhoed D. Et all. Gender and unwanted pregnancy: a community-based study in rural Ghana. Journal of Psychosomatic Obstetrics And Gynecology, 2002; 23: 249- 55.
12. Klima CS. Emergency Contraception For Midwifery Practice. Journal of Nurse-Midwifery, 1998; 43: 182- 9
13. Finer LB, Frohwirth LF, Dauphinee LA, Singh S, Moore AM. Reasons U.S. Women Have Abortions: Quantitative and Qualitative Perspectives. 2005; 37: 110- 8.
14. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2003. (2004). Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etüdüleri Enstitüsü, Ankara